

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XV
Bibliografia	XVII
Rozdział I. Zagadnienia wprowadzające	1
§ 1. Prawa człowieka pomiędzy nauką a populizmem	1
§ 2. Człowiek w globalnym społeczeństwie	3
§ 3. Prawa człowieka w ponowoczesnym społeczeństwie wiedzy	5
§ 4. (Nie)Akceptowanie praw człowieka w pozałacińskich kręgach kulturowych	8
§ 5. Czynniki kształtujące treść praw człowieka	9
§ 6. Prawa człowieka w różnych systemach prawnych	11
§ 7. Obszary naruszeń praw człowieka na różnych kontynentach	14
§ 8. Prawa człowieka pomiędzy indywidualizmem a kolektywizmem	16
§ 9. Świadomość potrzeby ochrony praw człowieka w świetle danych statystycznych	23
§ 10. Wnioski	25
Rozdział II. Krytyka systematyzacji praw człowieka	27
§ 1. Wprowadzenie	27
§ 2. Pojęcie praw człowieka	27
§ 3. Podział praw człowieka według <i>K. Vasaka</i>	31
§ 4. Krytyka podziału praw człowieka według <i>K. Vasaka</i>	33
§ 5. „Potrzeba” jako nowe kryterium systematyzacji praw człowieka	38
§ 6. Prawa człowieka <i>in statu nascendi</i>	43
§ 7. Zakaz nadużywania praw człowieka	44
§ 8. Ograniczenia praw człowieka	46
§ 9. Wnioski	47
Rozdział III. U historycznych źródeł koncepcji praw człowieka	49
§ 1. Wprowadzenie	49
§ 2. Człowiek i jego prawa w świecie antycznym	51
I. Człowiek i jego prawa w nurcie myśli judeochrześcijańskiej	51
II. Ontologia antropologiczna filozofii greckiej	53
III. Antropocentryzm prawa rzymskiego	55
§ 3. Człowiek w uniwersalizmie średniowiecznym	59

§ 4. Renesansowy i oświeceniowy człowiek i jego prawa	61
§ 5. Kryzys człowieczeństwa (praw człowieka) wobec systemów totalitarnych i fundamentalistycznych XX i XXI w.	65
§ 6. Wnioski	70
Rozdział IV. Z dziejów ustawodawstwa praw człowieka	71
§ 1. Wprowadzenie	71
§ 2. Archetypy współczesnych konwencji praw człowieka	71
I. Deklaracja Praw Wirginii	72
II. Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych	73
III. Konstytucja Stanów Zjednoczonych	74
IV. Francuska Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela	74
§ 3. Prawnomiędzynarodowa pozytywizacja praw człowieka	75
I. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka	76
II. Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	77
III. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych	78
IV. Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych	79
V. Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet	80
VI. Konwencja Praw Dziecka	81
VII. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej	82
VIII. Regionalne systemy prawnej ochrony praw człowieka	83
§ 4. Konstytucjonalizacja (pozytywizacja) praw człowieka	84
§ 5. Wnioski	86
Rozdział V. Podstawowe potrzeby egzystencjalne człowieka między życiem a śmiercią	89
§ 1. Wprowadzenie	89
§ 2. Prawo człowieka do (potrzeba) egzystencji (życia)	90
I. Aborcja	92
II. Kara śmierci	96
III. Koniec egzystencji człowieka	99
§ 3. Prawa (potrzeby) małoletniego	102
§ 4. Prawa (potrzeby) osób w podeszłym wieku	107
§ 5. Prawa (potrzeby) osób niepełnosprawnych	111
§ 6. Prawo do (potrzeba) ochrony zdrowia	115
§ 7. Prawo człowieka do (potrzeba) integralności	119
§ 8. Wnioski	124
Rozdział VI. Bezpieczeństwo jednostki	127
§ 1. Wprowadzenie	127

§ 2. Prawo do (potrzeba) wolności	127
§ 3. Prawo do (potrzeba) własności	133
§ 4. Prawo do (potrzeba) prowadzenia działalności gospodarczej	137
§ 5. Prawo do (potrzeba) pracy	139
§ 6. Prawo do (potrzeba) sprawiedliwego (godziwego) wynagrodzenia ..	143
§ 7. Prawo do (potrzeba) godziwych warunków pracy	146
§ 8. Wnioski	148
Rozdział VII. Potrzeba bezpieczeństwa grupowego	151
§ 1. Wprowadzenie	151
§ 2. Prawo do (potrzeba) globalnego pokoju	151
§ 3. Prawo do (potrzeba) tworzenia związków zawodowych	156
§ 4. Prawo do (potrzeba) zabezpieczenia społecznego	158
§ 5. Prawo do (potrzeba) pomocy społecznej (socjalnej)	161
§ 6. Prawo do (potrzeba) humanitarnego i ludzkiego traktowania	166
§ 7. Prawo do (potrzeba) pomocy humanitarnej	171
§ 8. Prawo do (potrzeba) zdrowego i bezpiecznego środowiska naturalnego	175
§ 9. Wnioski	179
Rozdział VIII. Potrzeba przynależności	181
§ 1. Wprowadzenie	181
§ 2. Prawo do (potrzeba) prywatności	181
§ 3. Prawo do (potrzeba) ochrony danych osobowych	189
§ 4. Prawo do (potrzeba) zawarcia małżeństwa i założenia rodziny	192
§ 5. Prawo do (potrzeba) swobodnego przemieszczania się	197
§ 6. Prawo (potrzeba) narodów do samostanowienia	200
§ 7. Prawo do (potrzeba) dysponowania własnymi zasobami i bogactwami naturalnymi	204
§ 8. Prawo do (potrzeba) zachowania własnej tożsamości przez mniejszości narodowe i etniczne	207
§ 9. Prawo do (potrzeba) dobrej administracji (<i>good governance</i>)	212
§ 10. Wnioski	215
Rozdział IX. Potrzeba uznania	217
§ 1. Wprowadzenie	217
§ 2. Prawo do (potrzeba) demokracji	217
§ 3. Prawo do (potrzeba) przynależności państwowej	220
§ 4. Prawo (potrzeba) partycypacji w wyborach	224
§ 5. Prawo (potrzeba) dostępu do informacji publicznej	227
§ 6. Wolność (potrzeba) zrzeszania się i gromadzenia	232
§ 7. Prawo do (potrzeba) udziału w życiu publicznym	235
§ 8. Wolność (potrzeba) wyrażania przekonań i myśli	237

I. Wolność wyznania	237
II. Wolność sumienia	243
III. Wolność (potrzeba) wyrażania poglądów (wypowiedzi)	248
§ 9. Wnioski	255
Rozdział X. Potrzeba sprawiedliwości. Sądowa i pozasądowa ochrona praw człowieka	257
§ 1. Wprowadzenie	257
§ 2. Prawo do (potrzeba) równego traktowania wobec prawa	258
§ 3. Prawo do (potrzeba) sprawiedliwego sądu	263
§ 4. Domniemanie niewinności	269
§ 5. Prawo (potrzeba) azylu dla prześladowanych cudzoziemców	272
§ 6. Wnioski	275
Rozdział XI. Potrzeba samorealizacji, czyli prawo człowieka do rozwoju .	277
§ 1. Wprowadzenie	277
§ 2. Prawo do (potrzeba) uczestnictwa w życiu kulturalnym	278
§ 3. Prawo do (potrzeba) wolności twórczości artystycznej	282
§ 4. Prawo do (potrzeba) edukacji	286
§ 5. Prawo do swobody (potrzeba) prowadzenia badań naukowych	292
§ 6. Prawo do (potrzeba) korzystania z osiągnięć rozwoju cywilizacyjnego	297
§ 7. Prawo do wspólnego dziedzictwa ludzkości	299
§ 8. Prawo do (potrzeba) wypoczynku	302
§ 9. Wnioski	304
Zakończenie	307